Kamu İhalelerinde Yerli İstekliler ve Yerli Malı[*]

Kamu alımları ülke ekonomisinde önemli bir büyüklüğe sahip olduğundan, sosyal ve ekonomik politikaların desteklenmesinde kamu alımlarından yararlanılmaktadır. Kamu alımları ülkemizde ve başka birçok ülkede yerli üretimin desteklenmesi, ar-ge ve yenilikçiliğin teşvik edilmesi ve teknolojik ilerlemenin sağlanması gibi hususlarda bir araç olarak kullanılmaktadır. Bu çerçevede yerli üretimin desteklenmesi amacıyla başta 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu olmak üzere kamu ihale mevzuatında yerli istekliler ve yer malına ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir.

Konuya ilişkin temel düzenleme olan 4734 sayılı Kanunun "Yerli istekliler ile ilgili düzenlemeler" başlıklı 63'üncü maddesinde;

- Yaklaşık maliyeti eşik değerin altında kalan ihalelerde sadece yerli isteklilerin katılabileceğine ilişkin düzenleme yapılabilmesi,
- Hizmet alımı ve yapım işi ihalelerinde yerli istekliler lehine, mal alımı ihalelerinde yerli malı teklif eden istekliler lehine fiyat avantajı sağlanabilmesi,
- Yapım işlerinde kullanılacak makine, malzeme ve ekipman ile yazılımın tamamının veya belli bir kısmının yerli malı olması şartı getirilebilmesi,

Hususlarına yer verilmiştir. Aşağıdaki tabloda Kanunun 63'üncü maddesi kapsamında yapılabilecek düzenlemelere yer verilmiştir.

	Yaklaşık Maliyeti Eşik Değerin Altındaki İhaleler	Yaklaşık Maliyeti Eşik Değere Eşit veya Bunun Üstündeki İhaleler
Yapım İşi	- İhaleye sadece yerli isteklilerin katılacağı düzenlenebilir. - Yerli istekliler lehine %15 oranına kadar fiyat avantajı öngörülebilir. - İşte kullanılacak makine, malzeme ve ekipman ile yazılımın tamamının veya belli bir kısmının yerli malı olması şartı getirilebilir. (Bazı makine, malzeme ve ekipman yönünden yerli malı olma şartı getirilmesi zorunludur.)	- Yerli istekliler lehine %15 oranına kadar fiyat avantajı öngörülebilir. - İşte kullanılacak makine, malzeme ve ekipman ile yazılımın tamamının veya belli bir kısmının yerli malı olması şartı getirilebilir. (Bazı makine, malzeme ve ekipman yönünden yerli malı olma şartı getirilmesi zorunludur.)
Hizmet Alımı	- İhaleye sadece yerli isteklilerin katılacağı düzenlenebilir. - Yerli istekliler lehine %15 oranına kadar fiyat avantajı öngörülebilir.	- Yerli istekliler lehine %15 oranına kadar fiyat avantajı öngörülebilir.
Mal Alımı	- İhaleye sadece yerli isteklilerin katılacağı düzenlenebilir. - Yerli malı teklif eden istekliler lehine %15 oranına kadar fiyat avantajı öngörülebilir. (Belli mallar yönünden %15 oranında fiyat avantajı öngörülmesi zorunludur.)	- Yerli malı teklif eden istekliler lehine %15 oranına kadar fiyat avantajı öngörülebilir. (Belli mallar yönünden %15 oranında fiyat avantajı öngörülmesi zorunludur.)

[*] Bu çalışmada yer verilen görüş ve değerlendirmeler Kamu İhale Kurumu'nun resmi görüşü niteliğinde değildir. Kamu İhale Kurumu, bu çalışmadaki bilgilerin içeriği ve doğruluğu ile ilgili herhangi bir sorumluluk üstlenmemektedir.

Konuya dair detaylı açıklamalara aşağıda yer verilmiştir.

1. Sadece Yerli İsteklilerin Katılımına Yönelik İhaleler:

Ülkemizde ihalelere yabancı isteklilerin katılımına ilişkin genel bir sınırlama getirilmemiştir. Bununla birlikte 4734 sayılı Kanunun 63 üncü maddesindeki düzenleme uyarınca idarelerce yaklaşık maliyeti eşik değerlerin altında kalan ihalelere sadece yerli isteklilerin katılması, idarelerin takdirine bağlı olarak öngörülebilmektedir.

Yaklaşık maliyeti eşik değerlere eşit veya bu değerin üzerindeki ihalelerin ise yabancı isteklilere açık olması gerekmektedir. Kamu İhale Kurulunun 2007/UH.Z-382 sayılı kararında, *"…Başvuruya konu ihalenin yaklaşık maliyetinin, eşik değerin üzerinde olduğu görüldüğünden idari şartnamenin 8 inci maddesinde yer alan ihaleye sadece yerli isteklilerin katılabileceği düzenlemesinin Kanunun 63 üncü maddesinde yer alan hükme aykırı olduğu sonucuna ulaşılmıştır…"* hususlarına yer verilmiştir.

4734 sayılı Kanunun 24 ve 25 inci maddeleri uyarınca ihalenin sadece yerli isteklilere açık olup olmadığı ve yerli istekliler lehine fiyat avantajı uygulanıp uygulanmayacağının ihale veya ön yeterlik ilanında belirtilmesi zorunludur. Anılan Kanunun 27'nci maddesi uyarınca bu hususun idari şartnamede belirtilmesi de zorunludur.

Yaklaşık maliyeti eşik değerlerin altında kalan ve sadece yerli isteklilerin katılabileceği belirtilen ihalelere yabancı isteklilerin katılması halinde, yabancı isteklilere ait teklifler değerlendirme dışı bırakılacaktır.

1.1. Yerli İstekli:

Kamu İhale Kanununun 4'üncü maddesinde yer alan tanım uyarınca yerli istekli, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı gerçek kişiler ile Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre kurulmuş tüzel kişiliklerdir.

Tüzel kişilerin yerli istekli sayılabilmesi için Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre kurulmuş tüzel kişi olmaları yeterli olup, şirket ortaklarının yabancı olup olmaması önem arz etmemektedir.

Kamu İhale Genel Tebliğinin 6.2.1.3. maddesi uyarınca serbest bölgelerde faaliyet gösteren Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı gerçek kişiler ile Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre kurulmuş tüzel kişilik niteliğini haiz aday ve istekliler, 4734 sayılı Kanunun 4'üncü maddesindeki yerli istekli tanımı gereğince yerli istekli kabul edilecektir.

4734 sayılı Kanunun 63'üncü maddesi uyarınca ortak girişimlerin yerli istekli sayılması için, ortak girişimi oluşturan ortakların her birinin yerli istekli olması zorunludur. Bu çerçevede ortak girişim ortaklarından birinin yabancı istekli olması, ortam girişimi yabancı istekli statüsüne sokacaktır.

1.2. Yerli İstekli Olma Durumunun Tevsiki:

Uygulama yönetmeliklerindeki düzenlemeler uyarınca gerçek kişilerin yerli istekli oldukları, başvuru veya teklif mektubunda yer alan Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasından anlaşılır. Tüzel kişilerin yerli istekli oldukları ise başvuru veya teklif kapsamında sunulan belgeler üzerinden değerlendirilir. Yerli istekli olunduğuna ilişkin ayrıca bir belge istenilemez. Bu kapsamda isteklilerin yerli istekli olduğunun tevsiki için ihaleye katılımda nüfus cüzdanı sureti, şirket sözleşmesi gibi ilave belgeler sunması istenilemez.

Tüzel kişinin yerli istekli olduğu başvuru veya teklif kapsamında sunulan belgeler üzerinden, özellikle de Ticaret Sicil Gazeteleri üzerinden net olarak anlaşılamamakta ve bu hususta tereddüt bulunmakta ise, Kamu İhale Genel Tebliğinin 6.2.1.2 nci maddesi uyarınca bu hususun ayrıca belgelendirilmesi bilgi eksikliğinin tamamlattırılması kapsamında ilgili tüzel kişiden istenecektir.

Uygulama Yönetmelikleri ekinde yer alan teklif mektubu standart formlarında *"4734 sayılı Kanunun 4 üncü maddesindeki "yerli istekli" tanımı gereğince [yerli/yabancı] istekli durumundayız."* ibaresine yer verilmekte olup, yerli isteklilerin kendi teklif mektuplarında "yabancı" ibaresini kaldırarak yerli istekli olduklarını belirtmeleri öngörülmektedir. Bununla birlikte Kamu İhale Kurulunun 2019/UH.I-1071 sayılı kararında belirtildiği üzere, isteklinin teklif mektubunda "yabancı" ibaresini kaldırmaması, başka bir ifadeyle teklif mektubu standart formundaki *"4734 sayılı Kanunun 4 üncü maddesindeki "yerli istekli" tanımı gereğince [yerli/yabancı] istekli durumundayız."* ibaresine aynen yer vermesi, teklifin değerlendirme dışı bırakılması nedeni sayılmamakta olup, ilgilinin yerli istekli olup olmadığına ilişkin değerlendirme başvuru veya teklif kapsamında sunulan diğer belgeler üzerinden yapılmalıdır.

2. Fiyat Avantajı Uygulaması:

2.1. Hizmet Alımı ve Yapım İşi İhalelerinde Yerli İstekliler Lehine Fiyat Avantajı:

4734 sayılı Kanunun 63 üncü maddesi uyarınca idareler, hizmet alımı ve yapım işi ihalelerinde yerli istekliler lehine %15 oranına kadar idarelerce belirlenecek oranda fiyat avantajı uygulayabilmektedir. Yerli istekliler lehine fiyat avantajı uygulanıp uygulanmayacağı idarelerin takdir yetkisi dâhilindedir. Yerli istekliler lehine fiyat avantajı uygulanmasına karar verilmesi halinde, uygulanacak fiyat avantajı oranı da %15'i geçmemek üzere idarelerin takdirine bırakılmıştır.

Yerli istekliler lehine fiyat avantajı uygulanması hususunda ihalenin yaklaşık maliyetinin eşik değerin üstünde olup olmaması önem arz etmemektedir. Bir başka ifadeyle yaklaşık maliyeti eşik değerin altında veya üstünde olan hizmet ve yapım işi ihalelerinde yerli istekliler lehine fiyat avantajı öngörülebilir.

4734 sayılı Kanunun 24 ve 25 inci maddeleri uyarınca yerli istekliler lehine fiyat avantajı uygulanıp uygulanmayacağının ihale veya ön yeterlik ilanında belirtilmesi zorunludur.

Anılan Kanunun 27'nci maddesi uyarınca bu hususun idari şartnamede belirtilmesi de zorunludur.

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 63'üncü maddesi ve Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 62'nci maddesi uyarınca yerli istekliler lehine fiyat avantajı sağlanacağı belirtilen ihalelerde, % 15 oranına kadar idari şartnamede belirtilen fiyat avantajı da uygulanmak suretiyle ekonomik açıdan en avantajlı teklif belirlenir. Danışmanlık Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 65'inci maddesi uyarınca yerli istekliler lehine fiyat avantajı sağlanacağı belirtilen danışmanlık hizmet alımı ihalelerinde, % 15 oranına kadar idari şartnamede belirtilen fiyat avantajı da uygulanmak suretiyle isteklilerin mali teklif puanları hesaplanır.

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 63'üncü maddesi, Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 62'nci maddesi ve Danışmanlık Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 65'inci maddesi uyarınca, yerli istekliler lehine uygulanacak fiyat avantajı, yabancı isteklilerin teklif ettikleri bedellere, bu bedeller üzerinden ihale dokümanında belirlenen fiyat avantajı oranı uygulanarak bulunacak tutar eklenmek suretiyle hesaplanır.

Örneğin yerli istekli olan A'nın 110.000 TL, yabancı istekli olan B'nin 100.000 TL teklif verdiği ve yerli istekliler lehine %15 oranında fiyat avantajı uygulanacağı belirtilen bir hizmet alımı ihalesinde, B'nin teklifi 115.000 TL olarak dikkate alınacak ve bu durumda ihalede en düşük teklif sahibi A olacaktır.

Ekonomik açıdan en avantajlı teklifin fiyat dışındaki unsurlar da dikkate alınarak belirleneceği ihalelerde, Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 62 nci maddesi ve Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 63 üncü maddesi uyarınca öncelikle fiyat dışı unsurlar, daha sonra ise yerli istekliler lehine fiyat avantajı dikkate alınarak ekonomik açıdan en avantajlı teklif belirlenir.

İhalede fiyat avantajı uygulaması sonucunda yabancı isteklilerin teklifine fiyat avantajı oranı kadar ekleme yapılmakla birlikte, ekleme sonucu bulunan tutar yalnızca tekliflerin sıralanmasında ve ekonomik açıdan en avantajlı teklifin tespitinde kullanılmakta, sözleşme ise ihale üzerine bırakılan isteklinin teklif mektubunda yer alan gerçek teklif bedeli esas alınarak imzalanmaktadır.

2.2. Mal Alımlarında Yerli Malı Teklif Eden İstekliler Lehine Fiyat Avantajı:

4734 sayılı Kanunun 63'üncü maddesi uyarınca, mal alımı ihalelerinde yerli malı teklif eden istekliler lehine %15 oranına kadar fiyat avantajı sağlanabilir. Söz konusu fiyat avantajının uygulanıp uygulanmayacağı ve uygulanacaksa oranı ilan ve dokümanda belirtilmelidir.

Mal alımı ihalelerinde fiyat avantajı bakımından teklif edilen malın yerli olup olmadığı önem arz etmekte olup, isteklinin uyruğu önem arz etmemektedir. Dolayısıyla yabancı isteklilerin katılabileceği bir ihalede yerli malı teklif eden bir yabancı istekli de fiyat

avantajından faydalanabilecektir. Mal alımlarında yerli malı lehine fiyat avantajı uygulanması hususunda ihalenin yaklaşık maliyetinin eşik değerin üstünde olup olmaması da önem arz etmemektedir.

Mal alımlarında yerli malı teklif eden istekliler lehine fiyat avantajı uygulaması, Başbakanlık Genelgelerine de konu olmuştur. 02.12.2008 tarihli ve 27072 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Yerli Ürün Kullanılması" konulu 2008/20 sayılı Başbakanlık Genelgesi'nde, 4734 sayılı Kanunun 63'üncü maddesinde yer alan yerli malı lehine fiyat avantajı öngörülebileceğine dair hükmün kamu kamu kurum ve kuruluşlarınca dikkate alınması hususuna yer verilmiştir.

06.09.2011 tarih ve 28046 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2011/13 sayılı Başbakanlık Genelgesi'nde ise *"Tasarruf ve rekabet ilkelerine uygun hareket edilmesi kaydıyla, ülkemiz ihtiyaçlarının yerli ürünlerden karşılanması ekonomimiz açısından büyük önem taşımaktadır.*

Bu çerçevede, mevzuatımızda yerli ürün kullanımına yönelik mevcut hükümlerin uygulanmasına özen gösterilmesine ilave olarak, kamu kurum ve kuruluşlarınca gerçekleştirilecek mal alımlarına ilişkin uygulamalarda;

1. Teknik şartnamelerde Türkiye'de üretilen ürünlerin teklif edilmesini engelleyen düzenlemelerin yapılmaması,

2. Kamu ihale mevzuatına aykırı olarak, isteklilerin ithal ürün ya da belirli bir ülkenin malını teklif etmesine yönelik düzenlemelerin yapılmaması,

3. Ürünlere ilişkin olarak yabancı belgelendirme kuruluşları tarafından düzenlenen ve zorunlu olmayan belgelerin ihale dokümanlarında aranmaması,

4. İthal ürün teklif eden isteklilerin yurt dışında mal teslim edebilmelerine imkan tanınması durumunda, teslim yeri, navlun, gümrük ve vergi giderleri gibi unsurların tekliflerin değerlendirilmesinde nasıl dikkate alınacağına dair ihale dokümanlarında düzenlemelerin yapılması,

5. İthal ürün teklif eden isteklilere mal teslimden önce akreditif açılarak ön ödeme yapılmasına imkân tanınması durumunda, Türkiye'de üretilen ürünleri teklif eden isteklilere de avans ödemesi yapılmasına yönelik ihale dokümanlarında düzenleme yapılması,

hususlarının dikkate alınarak, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki alımlar ile Devlet Malzeme Ofisinden gerçekleştirilecek alımlarda öncelikli olarak Türkiye'de üretilen ürünlerin tercih edilmesini ve kamu kurum ve kuruluşları yöneticilerinin bu konuda gereken duyarlılığı göstermelerini önemle rica ederim." açıklaması yapılmıştır.

Başbakanlık'ın ilgili genelgeleri ile ortaya konulan amacın ve ruhun, mevzuat çalışmaları çerçevesinde 2014 yılında Kanun'un 63'üncü maddesindeki değişikliklere de aynen yansıdığı görülmektedir. 4734 sayılı Kanunun 63'üncü maddesinin ilk halinde mal alımlarında yerli malı teklif edenler lehine fiyat avantajı tamamen idarelerin takdirine bırakılmışken, anılan maddede 2014 yılında 6518 sayılı Kanunla yapılan değişiklik ile bazı mallar bakımından fiyat avantajı uygulaması zorunlu hale getirilmiştir. Buna göre Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak orta ve yüksek teknolojili sanayi ürünleri arasından belirlenen ve Kurum tarafından ilan edilen listede yer alan malların

ihalelerinde, yerli malı teklif eden istekliler lehine %15 oranında fiyat avantajı sağlanması mecburidir. Yerli yazılım ürünü teklif eden istekliler lehine de %15 oranında fiyat avantajı sağlanması mecburidir.

Fiyat avantajı uygulanması zorunlu olmayan malların alımında idareler tarafından %15 oranına kadar bir oran belirlenebilmekte iken, fiyat avantajı uygulanması zorunlu olan malların alımında avantaj oranı %15 olmalıdır.

Fiyat avantajı uygulanması zorunlu olan mallar Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından belirlenmiş olup, https://ekap.kik.gov.tr/ adresinde Kurum tarafından ilan edilmiştir. Söz konusu liste belli aralıklarla güncellendiğinden, ihalelerde güncel listenin esas alınması önem arz etmektedir.

Yerli malı teklif eden istekliler lehine fiyat avantajı uygulanmasının zorunlu olduğu durumlarda, dokümanda bu yönde düzenleme yapılması şarttır. Kamu İhale Kurulunun 2016/UM.II-369 sayılı kararında *"...İhale dokümanında, inceleme konusu ihalede yerli malı teklif eden istekliler lehine fiyat avantajı uygulanacağına ilişkin düzenleme yapılmamış olmakla, orta ve yüksek teknolojili sanayi ürünleri listesinde yer alan malların ihalelerinde yerli malı teklif eden istekliler lehine fiyat avantajı sağlanması zorunluluğunun karşılanmadığı görülmüştür..."* hususlarına da yer verilerek ihalenin iptaline karar verilmiştir.

İhale dokümanında, ihale konusu malın yabancı menşeli olması yönünde bir zorunluluk getirilmesi de mevzuata aykırıdır. Kamu İhale Kurulunun 2007/UM.Z-1478 sayılı kararında, alım konusu aracın "ithal menşeli" olacağı yönündeki düzenlemenin 4734 sayılı Kanunun "Temel İlkeler" başlıklı 5 inci maddesine aykırılık teşkil ettiğine karar verilmiştir.

Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 61'inci maddesi uyarınca yerli malı teklif eden istekliler lehine fiyat avantajı tanınan ve birden fazla mal kaleminden oluşan ihalelerin, kısmi teklife açık olarak gerçekleştirilmesi ve fiyat avantajı tanınan her bir kısmın tek bir mal kaleminden oluşması zorunludur. Ancak, birbirini tamamlayan veya teknik zorunluluklar nedeniyle birlikte alınması gereken mal kalemlerine bir kısımda yer verilebilir. Kısmi teklife açık ihalelerde, kısımların birinde, birkaçında veya tamamında yerli malı teklif eden istekliler lehine aynı veya farklı oranlarda fiyat avantajı sağlanabilir.

2.2.1. Yerli Malı Belgesi:

4734 sayılı Kanunun 63'üncü maddesi uyarınca, isteklilerce teklif edilen malın yerli malı olduğu, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından belirlenen usul ve esaslara uygun olarak düzenlenen yerli malı belgesi ile belgelendirilir. Dolayısıyla kamu ihale mevzuatı açısından yerli malı teklif eden isteklilerin dokümanda öngörülen fiyat avantajından yararlanabilmesi için teklif ettiği ürüne ilişkin yerli malı belgesini sunması zorunludur. Yerli malı belgesi https://ekap.kik.gov.tr adresinden teyit edilebilmektedir.

Mal alımı ihalelerinde istekliler tarafından teklif edilen malın yerli malı olduğunun belirlenmesi ve belgelendirilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemek amacıyla Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından hazırlanan Yerli Malı Tebliği, 13.09.2014 tarihli ve 29118 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Anılan Tebliğ'in 4'üncü maddesi uyarınca sanayi ürünlerinin yerli malı kabul edilebilmesi için aşağıdaki şartlar aranır:

a) Bakanlık tarafından düzenlenen Sanayi Sicil Belgesine sahip sanayi işletmeleri tarafından üretilmesi ve Sanayi Sicil Belgesindeki "Üretim Konusu" içeriğinde yer alması.

b) Tamamen Türkiye'de üretilen veya elde edilen ürünler ile üretim sürecinin önemli aşamalarının ve ekonomik yönden gerekli görülen en son esaslı işçilik ve eylemin Türkiye'de yapılmış olması.

c) Ürünün yerli katkı oranının en az %51 olması.

Gıda ve tarımsal ürünlerin, bitkisel ürünlerin, hayvansal ürünlerin, madencilik ürünlerinin ve diğer ürünlerin yerli malı sayılmasına ilişkin şartlara da söz konusu maddede yer verilmiştir.

Anılan Tebliğin 5'inci maddesinde yerli katkı oranının ne şekilde hesaplanacağı gösterilmiştir. Tebliğ'in 6'ıncı maddesi uyarınca yerli malı belgesi, üreticinin kayıtlı olduğu TOBB veya TESK'e bağlı oda/borsa tarafından standart form kullanılarak düzenlenir. Yerli malı belgesi standart formunda yer alacak asgari bilgilere de anılan maddede yer verilmiştir. Söz konusu madde uyarınca yerli malı belgesinin geçerlilik süresi düzenlenme tarihinden itibaren bir yıldır.

Yerli Malı Tebliğine uygun olarak yapılacak belgelendirme işlemlerine ilişkin esasları belirlemek amacıyla TOBB tarafından hazırlanan "Yerli Malı Belgesinin Düzenlenmesi Uygulama Esasları" ise 05.11.2014 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

İhale dokümanında öngörülen fiyat avantajından yararlanmak için sunulan yerli malı belgesinin, teklif edilen mala ilişkin olması gerekmektedir. Kamu İhale Kurulunun 2016/UM.III-1567 sayılı kararında, sunulan yerli malı belgesinin ihale konusu malı kapsamadığı gerekçesiyle başvuru sahibinin teklifinin fiyat avantajından yararlanamayacağına karar verilmiştir. Kamu İhale Kurulunun 2012/UM.II-4341 sayılı kararı da benzer yöndedir.

Teklif edilen malın yerli olduğuna dair belgelerin sunulmaması veya sunulduğu halde uygun olmaması durumunda, söz konusu isteklinin yerli malına tanınacak fiyat avantajından yararlandırılmaması gerekmekle birlikte, bu durum isteklinin teklifinin yeterlik kriterlerini karşılamadığı gerekçesiyle değerlendirme dışı bırakılmasına neden olmaz. Nitekim Kamu İhale Kurulunun 2016/UM.III-2023 sayılı kararında yerli malı belgesinin geçerlilik süresinin sona ermiş olması sebebiyle isteklinin fiyat avantajından yararlandırılamayacağı ancak teklifinin bu sebeple değerlendirme dışı bırakılmasının mevzuata uygun olmadığı belirtilmiştir.

2.2.2 Fiyat Avantajının Uygulanması Yöntemi:

2.2.2.1. En düşük fiyat esasına göre gerçekleştirilen ihalelerde:

Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 61'inci maddesi uyarınca yerli malı teklif eden istekliler lehine fiyat avantajı, yerli malı teklif etmeyen diğer isteklilerin söz konusu mal kalemi için teklif ettikleri bedele, kendi teklif bedelleri üzerinden ihale dokümanında belirlenen fiyat avantajı oranı esas alınarak hesaplanan tutarın eklenmesi suretiyle bulunur.

Örneğin tek kalemden oluşan bir mal alımı ihalesinde, yerli malı teklif eden A'nın 110.000 TL, yabancı mal teklif eden B'nin 100.000 TL teklif verdiği ve dokümanda yerli malı teklif eden istekliler lehine %15 oranında fiyat avantajı uygulanacağının belirtildiği bir durumda, B'nin teklifi 115.000 TL olarak dikkate alınacak ve bu durumda ihalede en düşük teklif sahibi A olacaktır.

Fiyat avantajı uygulanacağı öngörülen ve kısmi teklife açık bir mal alımı ihalesinde bir kısım altında birden fazla mal kalemine yer verilmesi, yukarıda belirtildiği üzere birbirini tamamlayan veya teknik zorunluluklar nedeniyle birlikte alınması gereken mallar yönünden mümkündür. Bu durumda da ilgili kısımda fiyat avantajı uygulaması mal kalemi bazında yapılacaktır. İsteklinin ilgili kısım kapsamındaki bazı mal kalemleri için yerli malı belgesi sunması, bazı mal kalemleri için sunmaması durumunda, istekli yalnızca yerli malı belgesi sunduğu mal kalemleri yönünden fiyat avantajından yararlanacaktır. Bu durumda fiyat avantajı uygulamasının nasıl yapılacağı 2019/UM.I-461 sayılı Kurul Kararında aşağıdaki örnek ile açıklanmıştır.

"…Bu düzenlemeyi bir örnek ile açıklamak gerekirse; idarece kısmi teklife açık olarak 3 kısımda gerçekleştirilen bir ihalede, ihalenin her kısmında yerli malı teklif edenler lehine %15 oranında fiyat avantajı uygulanacağının düzenlendiği, ihalenin 1'nci kısmının a, b, c, d ve e olmak üzere 5 mal kaleminden oluşturulduğu, ihaleye teklif eden X isteklisi tarafından a, b ve c; Y isteklisi tarafından a, d ve e kalemlerine ilişkin yerli malı belgesinin sunulduğu, Z isteklisinin ise hiçbir mal kalemine ilişkin yerli malı belgesinin sunulmadığı, anılan isteklilerin söz konusu mal kalemleri için teklif edilen birim fiyat ile miktarın çarpılması sonucunda bulunan ve teklif mektubunda yer alan tutarların;

Mal Kaleminin Adı	X İSTEKLİSİ	Y İSTEKLİSİ	Z İSTEKLİSİ
1.KISIM			
a malzemesi	12,00	15,00	9,00
b malzemesi	31,00	40,00	32,00
c malzemesi	53,00	60,00	52,00
d malzemesi	70,00	70,00	68,00
e malzemesi	90,00	95,00	92,00
1.KISIM Toplam Tutar	256,00 TL	280,00 TL	253,00 TL

olduğu varsayımı ile bir değerlendirme yapıldığında;

İdarece yerli malı teklif eden istekliler lehine fiyat avantajı uygulamasının, yerli malı teklif etmeyen isteklilerin her bir mal kalemi için teklif ettikleri bedele, %15 oranında fiyatı arttırılarak hesaplanması sonucunda;

Mal Kaleminin Adı	X	X % 15 Fiyat Avantajı	X Değerlendirilmiş Teklif Bedeli
a malzemesi	12,00	Yerli malı belgesi sunulmuştur.	12,00
b malzemesi	31,00	Yerli malı belgesi sunulmuştur	31,00
c malzemesi	53,00	Yerli malı belgesi sunulmuştur	53,00
d malzemesi	70,00	(70,00X%15) 10,50	(70,00+10,50) 80,50
e malzemesi	90,00	(90,00X%15) 13,50	(90,00+13,50) 103,50
Top. Teklif Tutarı	256,00		280,00 TL

Mal Kaleminin Adı	Y	Y % 15 Fiyat Avantajı	Y Değerlendirilmiş Teklif Bedeli
a malzemesi	15,00	Yerli malı belgesi sunulmuştur.	15,00
b malzemesi	40,00	(40,00x%15) 6,00	(40,00+6,00) 46,00
c malzemesi	60,00	(60,00x%15) 9,00	(60,00+9,00) 69,00
d malzemesi	70,00	Yerli malı belgesi sunulmuştur.	70,00
e malzemesi	95,00	Yerli malı belgesi sunulmuştur.	95,00
Top. Teklif Tutarı	280,00		295,00 TL

Mal Kaleminin Adı	Z	Z % 15 Fiyat Avantajı	Z Değerlendirilmiş Teklif Bedeli
a malzemesi	9,00	(9,00x%15) 1,35	(9,00+1,35) 10,35
b malzemesi	32,00	(32,00x%15) 4,80	(32,00+4,80) 36,80
c malzemesi	52,00	(52,00x%15) 7,80	(52,00+7,80) 59,80
d malzemesi	68,00	(68,00x%15) 10,20	(68,00+10,20) 78,20
e malzemesi	92,00	(92,00x%15) 13,80	(92,00+13,80) 105,80
Top. Teklif Tutarı	253,00		290,95 TL

Olduğu, yerli malı teklif eden isteklilere fiyat avantajının uygulanması durumunda değerlendirilmiş teklif bedellerinin X isteklisi için 280,00 TL, Y isteklisi için 295,00 TL ve Z isteklisi için 290,95 TL olacağı, bu durumda da X isteklisi vermiş olduğu 280,00 TL'lik teklif ile diğer iki istekliden daha avantajlı duruma geldiğinden teklifinin ekonomik açıdan en avantajlı teklif olarak değerlendirileceği görülmektedir…"

2.2.2.2. Fiyat dışı unsurlar da dikkate alınan ihalelerde:

Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 61'inci maddesinin beşinci fıkrasında *"Ekonomik açıdan en avantajlı teklifin, fiyat dışındaki unsurlar da dikkate alınarak belirleneceği ihalede, öncelikle fiyat dışı unsurlar dikkate alınarak değerlendirilmiş teklif bedeli bulunur. Yerli malını teklif edenler lehine fiyat avantajı, bu istekliler dışındaki isteklilerin değerlendirilmiş teklif bedellerine, kendi değerlendirilmiş teklif bedelleri üzerinden fiyat*

avantajı oranı esas alınarak hesaplanan tutarın eklenmesi suretiyle uygulanır. Ancak, birbirini tamamlayan veya teknik zorunluluklar nedeniyle birlikte alınması gereken mal kalemlerine bir kısımda yer verilen ihalede, önce yerli malını teklif edenler lehine fiyat avantajı uygulanır ve avantaj uygulanmış fiyatlar üzerinden fiyat dışı unsurlar dikkate alınarak değerlendirilmiş teklif bedeli bulunur." düzenlemesine yer verilmiştir.

Anılan düzenleme uyarınca yerli malı teklif eden istekliler lehine fiyat avantajının uygulanacağı ve ekonomik açıdan en avantajlı teklifin fiyat ve fiyat dışındaki unsurlar dikkate alınarak belirleneceği ihalelerde, fiyat avantajı uygulanmadan önce isteklilerin fiyat dışı unsurlar dikkate alınarak değerlendirilmiş teklif bedellerinin bulunması gerekmektedir. Fiyat dışı unsurlar dikkate alınarak değerlendirilmiş teklif bedeli bulunduktan sonra ise, yerli malı teklif etmeyen isteklilerin teklif bedellerine, bu değerlendirilmiş teklif bedelleri üzerinden fiyat avantajı oranı esas alınarak hesaplanan tutarın eklenmesi suretiyle yerli malı teklif edenler lehine fiyat avantajı uygulanır.

Örnek olarak A isteklisinin teklif bedelinin 100 TL, fiyat dışı unsurlar dikkate alınarak değerlendirilmiş teklif bedelinin 80 TL olduğu, B isteklisinin ise teklif bedelinin 110 TL, fiyat dışı unsurlar dikkate alınarak değerlendirilmiş teklif bedelinin ise 75 TL olduğunu varsayalım. Yalnızca A isteklisi yerli malı teklif etmişse ve dokümana göre %15 oranında fiyat avantajından yararlanacak ise, B isteklisinin değerlendirilmiş teklif bedeli 86,25 TL olarak dikkate alınır ve ekonomik açıdan en avantajlı teklif sahibi A olarak belirlenir.

İhalede fiyat dışı unsurlar dikkate alınarak değerlendirilmiş teklif bedellerinin bulunması için, dokümanda bu hesaplamanın nasıl yapılacağının düzenlenmiş olması önem arz etmektedir. Ekonomik açıdan en avantajlı teklifin, fiyat ile birlikte fiyat dışı unsurlar da dikkate alınarak belirleneceği ihalelerde, Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 60'ncı maddesinde belirtildiği üzere, fiyat dışı unsurların parasal değerleri veya nispi ağırlıkları ile hesaplama yönteminin dokümanda belirtilmesi zorunludur. Yerli malı teklif eden istekliler lehine fiyat avantajı uygulanacak ihalelerde, fiyat dışı unsurlara dair hesaplama yönteminin, değerlendirilmiş teklif bedelinin bulunmasına imkân verecek şekilde düzenlenmesi önem arz etmektedir.

Ancak birbirini tamamlayan veya teknik zorunluluklar nedeniyle birlikte alınması gereken mal kalemlerine bir kısımda yer verilen ihalede, önce yerli malını teklif edenler lehine fiyat avantajı uygulanır ve avantaj uygulanmış fiyatlar üzerinden fiyat dışı unsurlar dikkate alınarak değerlendirilmiş teklif bedeli bulunur.

İhale dokümanında yerli malı teklif eden istekliler lehine fiyat avantajı uygulanacağının belirtildiği hallerde, söz konusu avantajın uygulanmasından kaçınılamaz. Bu kapsamda Kamu İhale Kurulunun 2019/UM.II-663 sayılı kararında, yerli malı teklif eden isteklinin teklifinin yaklaşık maliyetin üzerinde olması nedeniyle değerlendirme dışı bırakılarak, fiyat avantajının uygulanmaması işlemi mevzuata aykırı görülmüş, yaklaşık maliyetin üzerindeki teklifin Kamu İhale Genel Tebliği'nin 16.3'üncü maddesinde idarelere verilen takdir yetkisi göz önünde bulundurularak ayrıca değerlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

2.2.3. Tekliflerin Eşitliği Durumunda Yerli Malı:

Mal alımı ihalelerinde yerli malı teklif eden istekliler lehine fiyat avantajı uygulaması yanında, tekliflerin eşitliği durumunda da yerli malı teklif edilmesi dikkate alınabilmektedir.

Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 62'nci maddesi uyarınca, ekonomik açıdan en avantajlı teklifin sadece fiyat esasına göre belirlendiği ihalelerde en düşük tutarlı tekliflerin birbirine eşit olması durumunda ekonomik açıdan en avantajlı teklifin belirlenmesinde uygulanacak kriterler idari şartnamede belirtilmelidir. Bu kriterler arasında teklif edilen malın yerli olmasına da yer verilebilir. Anılan madde uyarınca teklif edilen malın yerli malı olmasının tekliflerin eşitliği halinde değerlendirme kriterleri arasında sayılması idarenin takdirindedir. Yerli malı teklif edenler lehine fiyat avantajı sağlanmayan ihalelerde de istekli tarafından yerli malı teklif edilmesi, tekliflerin eşitliği durumunda bir değerlendirme kriteri olarak öngörülebilir. Ancak elektronik eksiltme yapılan durumlarda ihale üzerinde kalan istekli, teklifi eşit olan istekliler davet edilmek suretiyle ihale komisyonu tarafından kura çekilerek belirlenir.

Ekonomik açıdan en avantajlı teklifin fiyatla birlikte fiyat dışındaki unsurlar da dikkate alınarak belirlendiği ihalelerde tekliflerin eşit olması durumunda ise, Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 62'nci maddesi uyarınca sırasıyla;

- fiyat teklifleri,
- fiyat tekliflerinin de eşitliği halinde fiyat dışı unsurların sıralaması,
- bunların da eşitliği bozmaması halinde yerli malı teklif edilmesi,
- eşitlik yine bozulmaz ise iş deneyimini gösteren belgedeki belge tutarı,

esas alınarak ekonomik açıdan en avantajlı teklif sahibi belirlenmektedir.

3. Yapım İşlerinde Yerli Malı Kullanımı:

4734 sayılı Kanunun 63'üncü maddesinde, yapım işlerinde kullanılacak makine, malzeme ve ekipman ile yazılımın tamamının veya belli bir kısmının yerli malı olması şartının getirilebileceği hükmüne yer verilmiştir. Buna göre idarelerin yapım işlerinde kullanılacak söz konusu ürünlerin yerli malı olmasını isteme konusunda takdir yetkili bulunmaktadır.

Diğer taraftan anılan madde ile yapım işlerinde kullanılacak bazı ürünler bakımından yerli malı olma zorunluluğu getirilmiştir. Buna göre malzemelere ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından, makinelere ve ekipmanlara ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından orta düşük, orta yüksek ve yüksek teknolojili makine, malzeme ve ekipman arasından belirlenen, Kurum tarafından ilan edilen listede yer alan ve ihale konusu işte kullanılacak makine, malzeme ve ekipmanın yerli malı olması şarttır.

Yapım işlerinde kullanılacak yerli malı olması zorunlu malzemeler Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından, makineler ve ekipmanlar ise Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından belirlenmiş olup, https://ekap.kik.gov.tr/ adresinde Kurum tarafından ilan edilmiştir.

Yapım İşlerine Ait Tip Sözleşmenin 23.5'inci maddesinde, 4734 sayılı Kanunun 63'üncü maddesine uygun olarak, *"Malzemelere ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından, makine ve ekipmanlara ilişkin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından belirlenen ve Kurum tarafından ilan edilen listede yer alan ihale konusu işte kullanılacak makine, malzeme ve ekipmanın yerli malı olması zorunludur."* şartına yer verilmiştir. Söz konusu Tip Sözleşmenin 23.6'ncı maddesi ise idarelerce doldurulmak üzere boş bırakılmış ve maddeye ait dipnotta *"İdare, ihale konusu iş kapsamında kullanılacak makine, malzeme ve ekipman ile yazılımın tamamının veya belli bir kısmının yerli malı olmasını talep etmesi durumunda söz konusu makine, malzeme ve ekipman ile yazılımı bu maddede belirtecek ve buna ilişkin şartlara yer verecektir."* açıklamasına yer verilmiştir.

Söz konusu düzenlemeler uyarınca ilgili Bakanlıkların belirlediği ve Kurumun ilan ettiği listede yer alan ve ihale konusu işte kullanılacak makine, malzeme ve ekipmanın yerli malı olması zorunlu olup, yerli malı olma zorunluluğu bulunmayan ancak idare tarafından yerli olması öngörülen makine, malzeme, ekipman veya yazılım varsa, bunların sözleşme tasarısının 23.6'ncı maddesinde ayrıca belirtilmesi gerekmektedir.

Yapım İşleri Genel Şartnamesinin 15'inci maddesi uyarınca sözleşmede yerli malı zorunluluğu aranan makine, malzeme ve ekipman ile yazılımın kontrolü yapı denetim görevlisinin sorumluluğundadır. Yerli malı olması zorunluluğu bulunan makine, malzeme ve ekipman ile yazılıma ilişkin yerli üretimin, doğal afetler, kanuni grev, genel salgın hastalık, kısmi veya genel seferberlik ilanı gibi nedenlerle sona ermesi veya yetersiz hale gelmesi ya da ilgili makine, malzeme ve ekipman ile yazılımın diğer zorunlu nedenlerle yerli malı olarak temin edilmesinin mümkün olmadığı durumlarda, yüklenicinin yazılı başvurusu üzerine idarenin onayıyla, sözleşme konusu işte yerli malı olmayan makine, malzeme ve ekipman ile yazılım kullanılabilir. Bu gibi durumlarda iş programı dikkate alınarak gerektiğinde yükleniciye ek süre verilebilir.

4. Konuya İlişkin Diğer Düzenlemeler:

- 2006/10193 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kabul edilen ve 1.4.2006 tarihli ve 26126 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Hizmet Alımı Suretiyle Taşıt Edinilmesine İlişkin Esas ve Usullerin 6'ncı maddesinde hizmet alımı suretiyle yabancı menşeli binek ve station-wagon cinsi taşıt edinilmesi sınırlandırılmış, 4'üncü maddesinde yabancı menşeli taşıt, yerli muhteva oranı % 50'nin altında kalan taşıtlar olarak tanımlanmıştır. Bakanlar Kurulu tarafından alınan ve 10.6.2014 tarihli ve 29026 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "237 Sayılı Taşıt Kanunu Kapsamında Edinilecek Taşıtların Menşei, Silindir Hacimleri ve Diğer Niteliklerinin Belirlenmesine Dair Kararın" 30.10.2018 tarihli ve 261 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile değişik 1'inci maddesinde *"5/1/1961 tarihli ve 237 sayılı Taşıt Kanununa ekli (1) sayılı Cetvelde ve son iki sırasında belirtilenler hariç olmak üzere (2) sayılı Cetvelde yer alan makamlar ile güvenlik önlemli (zırhlı) araçlar, koruma altına alınanlarla ilgili yönetmelik hükümlerine göre tahsis olunanlar, Cumhurbaşkanlığına bağlı başkanlıklar ve idarelerin yurt dışı teşkilatları için yabancı menşeli binek veya station-wagon cinsi taşıt edinilebilir. Bunların dışında hibe dâhil*

her ne suretle olursa olsun yabancı menşeli binek veya station-wagon cinsi taşıt edinilemez." düzenlemesine yer verilmiştir.

- Kamu İhale Genel Tebliği 97.1.9'uncu maddesinde, "*Anayasanın 90 ıncı maddesi uyarınca usulüne uygun olarak yürürlüğe konulan uluslararası andlaşmalara taraf yabancı ülkelerin aday veya isteklileri ile istekli olabileceklerinin, uluslararası andlaşma hükümlerinin ihalede uygulanması konusunda idareye başvuruda bulunması halinde, idarenin bu başvuruyu uluslararası andlaşma hükümleri açısından inceleyip gerekli tedbirleri alması gerekmektedir."* açıklamasına yer verilmiştir.

- 07.11.2017 tarihli ve 30233 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Yerli Ürün Kullanılması" konulu Başbakanlık Genelgesinde *"Bilindiği üzere, teleferik, finiküler, monoray, metro ve şehir içi raylı sistemlerinin proje ve şartnamelerinin onaylanması ile standartlarının belirlenmesi görev ve yetkisi 26/09/2011 tarihli ve 655 sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 15'inci maddesi ile Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığına verilmiştir.*

Bu kapsamda emniyet, güvenlik, tasarruf ve rekabet ilkelerine uygun hareket edilmesi kaydıyla, kamu kurum ve kuruluşları ile belediyeler ve il özel idareleri ile bunlara bağlı veya ilgili kurum, kuruluş ve şirketlerin yapacağı metro, hafif raylı sistem, tramvay ile benzeri kullanılan çeken ve çekilen araçlar asgari yüzde 51 yerli malı olacaktır.

Türkiye'de üretilen ürün ve hizmetlerin alımına dair teknik şartnameler başta olmak üzere yerli üretim ve hizmetlerin sunulmasını engelleyen ikincil mevzuat hükümlerine yer verilmeyecektir.

Yerli üretim ve alımlarla ilgili yapılacak ihale ve sair tedarik işlerinde yerli üretim ve hizmetlerin kullanımını sağlayacak teknik ve idari düzenlemelerin teşvik edilmesi için gerekli her türlü tedbir alınacaktır.

Bilgilerinizi ve gereğini önemle rica ederim." hususlarına yer verilmiştir.

- 4734 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (u) bendinde; yenilik, yerlileşme ve teknoloji transferini sağlamaya yönelik sanayi iş birliği uygulamalarını içeren mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin Kamu İhale Kanunundan istisna olduğu hükmüne yer verilmiştir. Buna ilişkin olarak 16.08.2018 tarihli ve 30511 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Sanayi İşbirliği Projelerinin Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar, bu kapsamda yapılacak ihalelere ilişkin usul ve esasları düzenlemektedir.

- 4734 sayılı Kanuna 678 sayılı KHK ile eklenen "Kamu alımlarının bölgesel kalkınma ve teknolojik gelişme amaçlı kullanımı" başlıklı Ek 9'uncu maddesi ile, anılan madde kapsamında yapılan alımlara 4734 sayılı Kanunun uygulanmayacağı hükme bağlanmıştır.

- 6745 sayılı Kanunun 80'inci maddesi uyarınca proje bazında desteklenmesine karar verilen yatırımların konusu olan ürüne alım garantisi verilebilir. 26.11.2016 tarihli ve 29900 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Yatırımlara Proje Bazlı Devlet Yardımı Verilmesine İlişkin Bakanlar Kurulu Kararının 12'nci maddesi uyarınca, kamu alım garantisinin öngörülmesi

durumunda, söz konusu desteğin uygulaması ilgili Destek Kararında belirtilen kurum veya kuruluşlar tarafından yürütülür.

- 16.02.2018 tarih ve 30334 sayı ile Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu Kurum ve Kuruluşları Tarafından Yapılacak İthalatta Alınacak İzin Hakkında Tebliğ'in (İTHALAT: 2018/2) 1'inci maddesinde *"Bu Tebliğ, 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 2 nci maddesinde sayılan kamu kurum ve kuruluşları tarafından serbest dolaşıma giriş rejimi kapsamında yapılacak ithalatta, ülkemizin uluslararası yükümlülükleri de dikkate alınarak, Ekonomi Bakanlığınca (İthalat Genel Müdürlüğü) verilecek izinlere ilişkin usul ve esasları düzenlemektedir."* düzenlemesine, aynı Tebliğ'in 3'üncü maddesinde *"Bu Tebliğ kapsamında kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılacak ithalat, Ekonomi Bakanlığınca (İthalat Genel Müdürlüğü) düzenlenecek izin belgesi ile yapılır. Fiziksel veya elektronik olarak düzenlenen izin belgesi gümrük beyannamesinin tescilinde ilgili gümrük idaresince aranır."* düzenlemesine yer verilmiştir. Tebliğin devamında başvuru usul ve esasları, muafiyetler, izin belgesi aranmayacak eşyalar, izin belgesi verilmeyen eşyalar düzenlenmiştir. Söz konusu Tebliğe ilişkin olarak Kamu İhale Kurulunun 2018/UM.II-1217 sayılı kararında, şikayete konu ihalede ithalatın idare tarafından değil, ihale üzerine bırakılan istekli tarafından gerçekleştirileceği de dikkate alınarak idare tarafından anılan Tebliğ kapsamında izin alınmasına gerek olmadığı sonucuna varılmıştır.